

Uttalande till stöd för läsfrämjande arbete på biblioteken

Utvecklingsbiblioteken i Borgå och Lahtis ordnar en demonstration torsdagen den 21 augusti kl. 10–11 på trapporna till riksdagshuset. Under demonstrationen lyfter vi fram bibliotekens betydelse för att stöda läskunnighet samt möjliggöra demokrati och delaktighet.

Tack vare läsning mår människor bättre och är en del av samhället. Läsförmåga är en grundläggande rättighet för alla och en förutsättning för ett gott liv. Genom att satsa på läskunnighet motverkar vi också samhällspolarisering och ojämlikhet. Enligt Finlands Biblioteksförnings rekommendation om läskunnighet är läsfrämjande arbete kärnan i biblioteksverksamheten och en väsentlig del av demokratiarbetet [1].

Vi vill påminna om bibliotekens och bibliotekspersonalens roll i att främja läsning.

Bibliotekspersonalen är utbildade ambassadörer för läskunnighet och möter dagligen hela det finländska samhällets mångfald. Biblioteket är en plats med låg tröskel där olika målgrupper kan nås och läskunnighet främjas.

Biblioteken har ett nära samarbete med bland annat småbarnspedagogik och skolor och säkerställer förutsättningarna för barns och ungas läsförmåga. Enligt Läscentrums undersökning efterfrågar många lärare nya idéer för att inspirera till läsning [2].

Bibliotekspersonalen stöder även andra yrkesgrupper i deras arbete. Biblioteken arbetar också för att inspirera vuxna till läsning, integrera invandrare i det finländska samhället och bevara läslusten hos äldre.

Enligt den kulturpolitiska redogörelsen [3] har de allmänna biblioteken en central uppgift i att främja läsning bland barn, unga och familjer, introducera litteraturens värld för dem samt främja kritiskt tänkande och mediekunskap. År 2024 gjordes 85 miljoner lån från allmänna bibliotek, varav 38 miljoner var barnlån. Biblioteken ordnade 32 900 användarutbildningar, inklusive bokprat, mediepedagogik och sagostunder. Det ordnades 23 700 litteraturevenemang.

Som framgår av ovanstående fakta har biblioteken en betydande roll i läsfrämjande arbete. Detta arbete sker dock inte av sig självt. Det kräver resurser, uppskattning och beslut.

Enligt Regionförvaltningsverkets bedömning av basservicen har bibliotekens tillgång till personalresurser för läsfrämjande arbete försämrats [4]. Det måste säkerställas att biblioteken är lättillgängliga över hela Finland och har tillräckliga resurser för att genomföra läsfrämjande arbete.

Den nationella strategin för läskunnighet 2030 [5] publicerades år 2021, och även där har biblioteken en viktig roll. Strategin har tre riktlinjer:

- 1) Skapa och stärka strukturer för läsfrämjande arbete.
- 2) Stärka kompetensen inom multilitteracitet.
- 3) Inspirera till läsning och bredda läskunnigheten.

Biblioteken är kopplade till varje riktlinje. Med demonstrationen vill vi påminna om att biblioteken är vår nationella rikedom. De är en investering i läskunnighetens och läsningens lysande framtid. De är en lösning för att stoppa utvecklingen mot ojämlikhet och bevara samhällsfreden.

Låt oss bevara bibliotekens läskunnighetstjänster åtminstone på nuvarande nivå och stärka dem. Satsa på tillgänglighet till biblioteksservice och samarbete mellan olika aktörer.

För läskunnighet är inte bara en individuell fördel – det är en livsnödvändighet för hela samhället.

Biblioteksanställda och andra som oroar sig över läskunnigheten

Källor:

- 1 Finlands Biblioteksförning, 2025: Rekommendation om läsfrämjande arbete i allmänna bibliotek.
- 2 Läscentrum, 2025: 5 fakta om barns och ungas läsning.
- 3 Undervisnings- och kulturministeriet, 2024: Kulturpolitisk redogörelse. Statsrådets publikationer 2024: 55.
- 4 Regionförvaltningsverket, 2024: Läskunnighetsstrategin och läsfrämjande i de allmänna bibliotekens verksamhet 2023. Regionförvaltningsverkens publikationer 243/2024.
- 5 Utbildningsstyrelsen & Läsrörelsen, 2021: Nationella läskunnighetsstrategin 2030.

ALUEELLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ
REGIONALT UTVECKLINGSUPPDRAG
PORVOO BORGÅ

ALUEELLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ
LAHTI